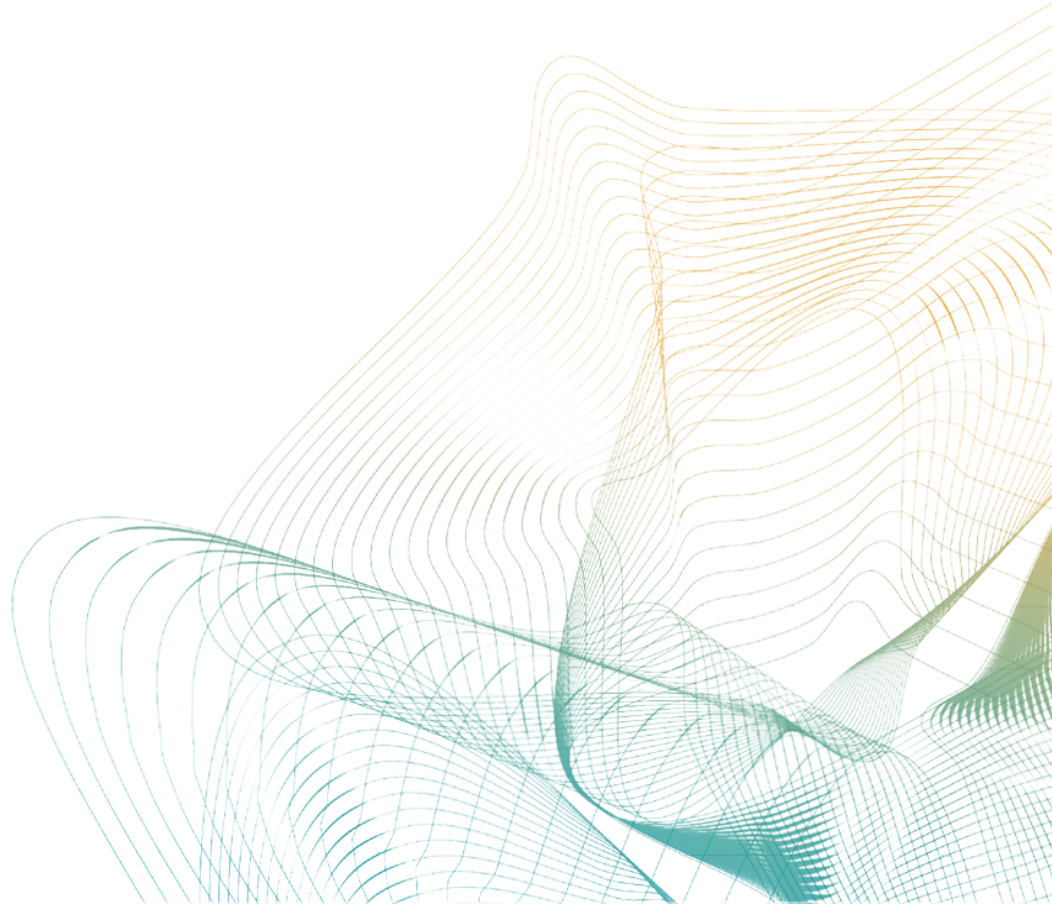

Ağustos Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Eylül 2020

Özet

Tüketici fiyatları Ağustos ayında yüzde 0,86 oranında artmış, yıllık enflasyon yüzde 11,77 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık enflasyon, temel mal başta olmak üzere enerji ve gıda gruplarında artarken hizmet grubunda yatay seyretmiş, alkollü içecekler ve tütün grubunda ise tütün fiyatları kaynaklı yüksek bazın etkisi ile gerilemiştir. Temel mal grubundaki artışta dayanıklı tüketim malları öne çıkarken, enerji grubunda döviz kuru ve uluslararası petrol fiyatlarındaki gelişmelerin yansımaları izlenmiştir. Gıda enflasyonundaki artışta işlenmemiş gıda grubu belirleyici olmuştur. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonu ve eğilimleri yükselmiştir.

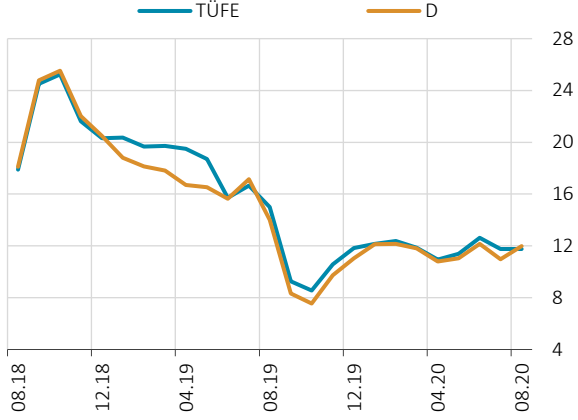
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

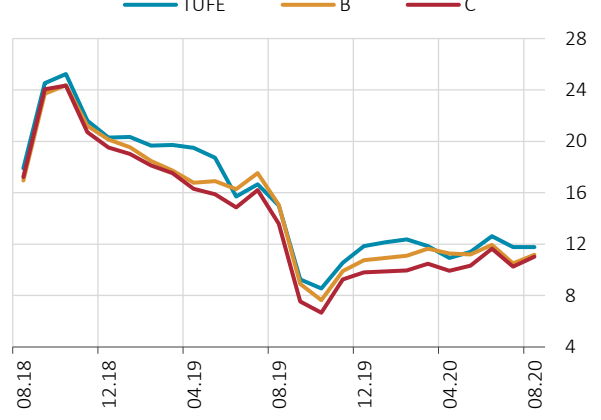
Ağustos ayında tüketici fiyatları yüzde 0,86 oranında artmış ve yıllık enflasyon yatay seyrederek yüzde 11,77 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,69 ve 0,78 puan artarak yüzde 11,18 ve yüzde 11,03 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal, altın, gıda, enerji ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 0,37, 0,24, 0,13, 0,11 ve 0,04 puan artmış, alkol-tütün grubunun katkısı ise 0,88 puan azalmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

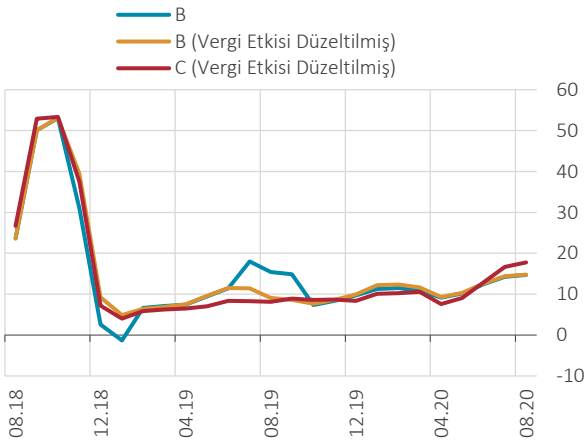

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

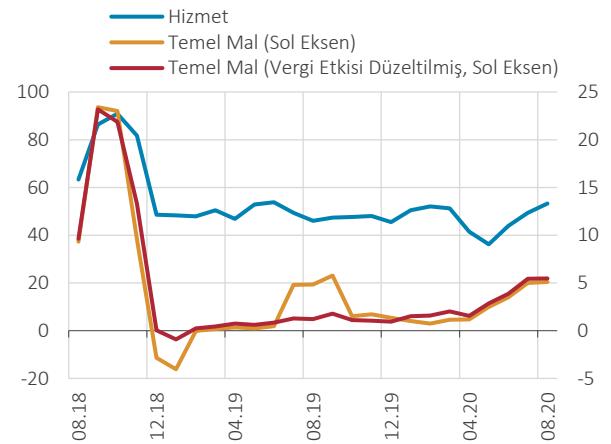

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimlerinde bir miktar artış gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde, enflasyon eğilimi temel mal grubunda yüksek seviyesini korurken, hizmet grubunda artmıştır (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

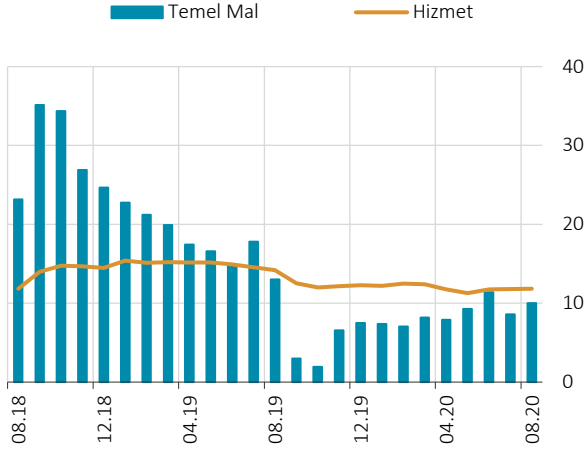
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

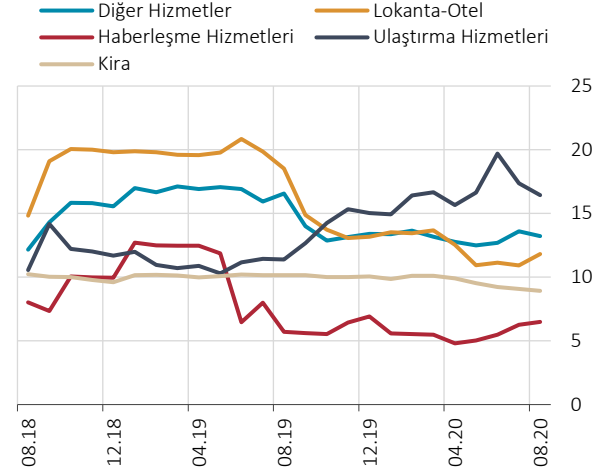
Hizmet fiyatları Ağustos ayında yüzde 1,14 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu yatay seyrederek yüzde 11,83 olmuştur (Grafik 5). Yıllık enflasyon lokanta-otel ve haberleşme hizmetlerinde yükselirken, ulaştırma, kira ve diğer hizmetlerde gerilemiştir (Grafik 6). Ulaştırma hizmetleri yıllık enflasyonundaki düşüşte karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı öne çıkmış, havayolu ile yolcu taşımacılığı fiyatlarında ise artış (yüzde 1,53) gözlenmiştir. Lokanta-otel grubunda bu dönemde gerek yemek hizmetleri gerekse konaklama hizmetlerinde fiyat artışları izlenmiştir. Diğer hizmetler grubundaki fiyat artışında kura duyarlı kalemlerden kişisel ulaştırma araçlarının bakım ve onarımı, sağlık hizmetleri ve paket tur belirleyici

olmuştur. Diğer yandan, eğitim hizmetlerinde aylık fiyat artışı bu dönemde sınırlı kalmıştır. Eğitim hizmetlerinde uygulamaya konulan KDV indiriminin önümüzdeki dönemde fiyatları olumlu etkileyebileceği değerlendirilmektedir.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

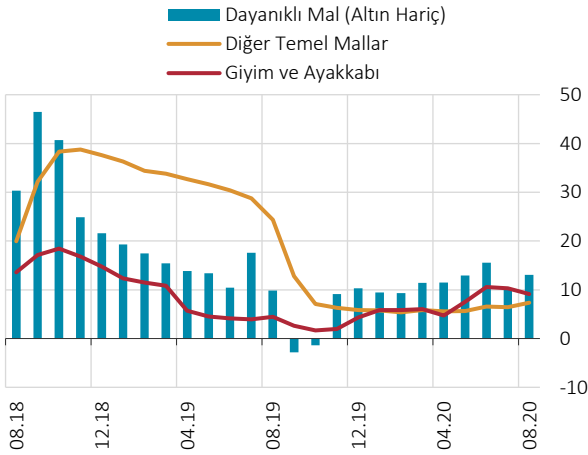

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

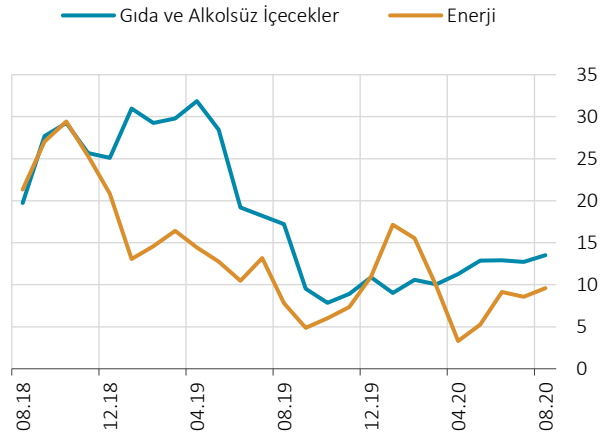

Temel mal grubu enflasyonu Ağustos ayında 1,44 puan artışla yüzde 10,02 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon dayanıklı mal ve diğer temel mallarda yükselirken giyim ve ayakkabı grubunda gerilemiştir (Grafik 7). Döviz kuru gelişmelerinin de etkisiyle dayanıklı mal grubunda süregelen fiyat artışları genele yayılmış şekilde devam etmiştir. Otomobildeki matrah ve ÖTV değişikliklerinin grup enflasyonunu önümüzdeki dönem yukarı yönlü etkileyebileceği değerlendirilmektedir. Giyim ve ayakkabı grubunda sezon indirimi bir önceki yıla kıyasla bir miktar daha yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde, diğer temel mal grubu fiyatlarında bir miktar artış gözlenmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

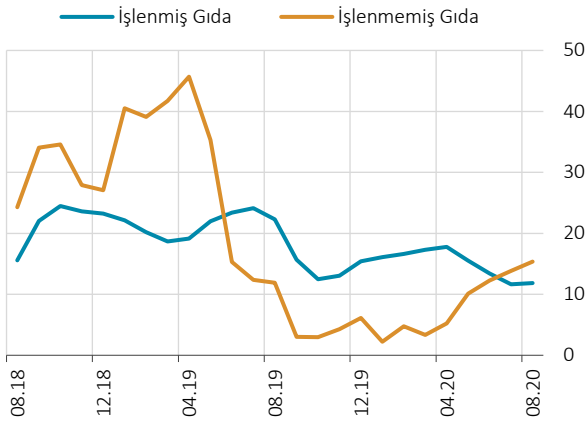
Enerji grubu fiyatları Ağustos ayında yüzde 1,29 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu dönemde döviz kuru ve uluslararası petrol fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak akaryakıt fiyatları yüzde 2,17 oranında yükselmiştir. Ayrıca bu dönemde şebeke suyu ve katı yakıt fiyatları sırasıyla yüzde 2,69 ve yüzde 1,13 oranında artış kaydetmiştir. Bu gelişmelerle, grup yıllık enflasyonu 1,02 puan artarak yüzde 9,59 olmuş, doğalgaz fiyatlarındaki yüksek baz bu artışı bir miktar sınırlamıştır (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Ağustos ayında 0,78 puan yükselerek yüzde 13,51 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu gelişmede, yıllık enflasyonu 1,51 puan artışla yüzde 15,36'ya yükselen işlenmemiş gıda grubu belirleyici olurken, işlenmiş gıda yıllık enflasyonu sınırlı bir artışla yüzde 11,86 olmuştur (Grafik

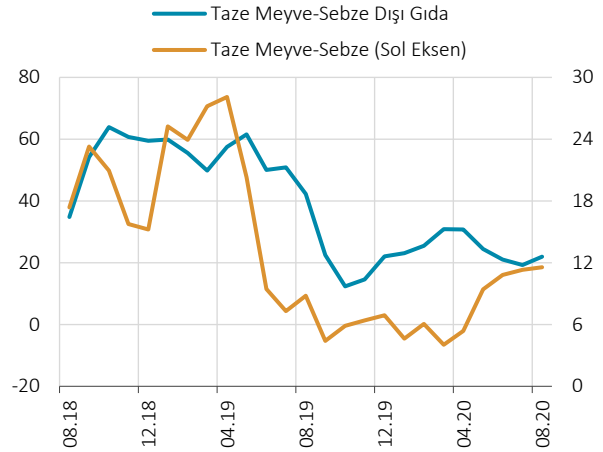
9). İşlenmemiş gıda grubunda, mevsimsellikten arındırılmış veriler taze meyve ve sebze fiyatlarının Ağustos ayında arttığına işaret ederken, diğer işlenmemiş gıda grubu fiyatları yatay seyretmiştir. Bu dönemde işlenmiş gıda fiyatları yüzde 0,81 oranında artmış, bu artışta ekmek ve tahıllar öne çıkmıştır. Diğer işlenmiş gıda yıllık enflasyonu ise Ağustos ayında yatay seyretmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon bir miktar artmıştır (Grafik 10).

Ağustos ayında alkollü içeceklerde fiyatlar yüzde 2,58 oranında artarken tütün ürünleri fiyatları yatay seyretmiştir. Alkol-tütün yıllık enflasyonu tütün fiyatlarındaki yüksek bazın etkisiyle 19,34 puan düşerek yüzde 2,44'e gerilemiştir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

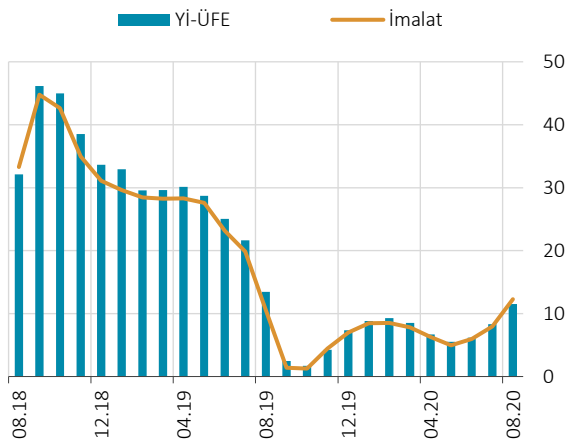
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

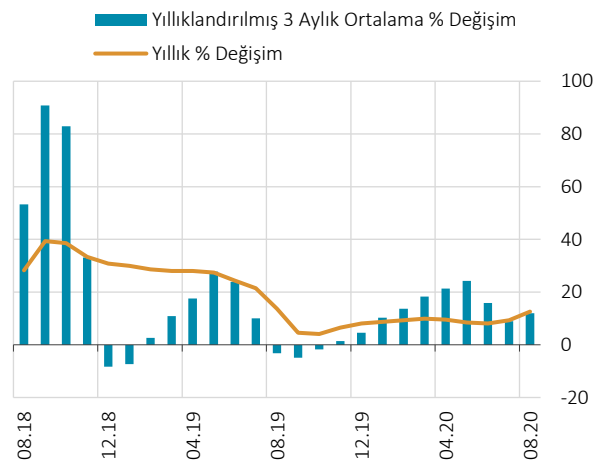
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ağustos ayında yüzde 2,35 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 3,20 puan artarak yüzde 11,53 olmuştur (Grafik 11 ve Tablo 3). Bu gelişmede döviz kuru ve emtia fiyatlarındaki gelişmeler etkili olmuştur. Petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış eğilimi bu dönemde artmıştır (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

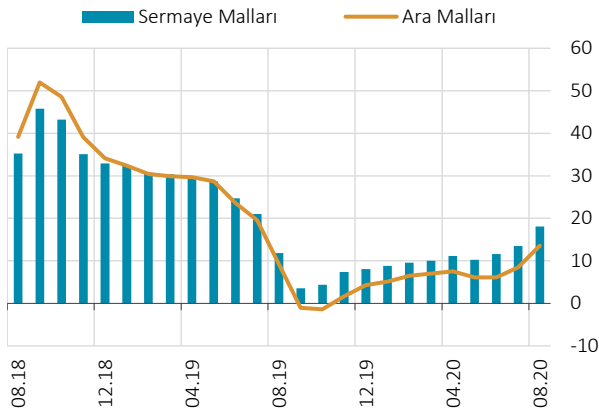
Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

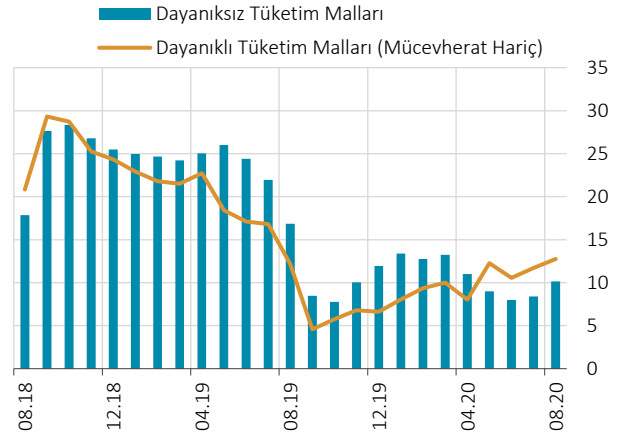
Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubu hariç bütün alt gruplarda yükselmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Aylık bazda, enerji fiyatlarındaki düşüşte elektrik ve gaz imalatı fiyatları belirleyici olurken, petrol ürünleri ve ham petrol fiyatlarındaki yükseliş bu düşüşü

sınırlamıştır. Ara malları fiyatlarındaki artışta demir-çelik, ana metaller ve plastik ürünler öne çıkarken; sermaye malları grubundaki artışta metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtları ile parça ve aksesuarları ve makineler etkili olmuştur. Dayanıklı tüketim malları fiyatları mücevherat öncülüğünde yükselirken, dayanıksız tüketim mallarındaki artışta tekstil ürünleri, katı-sıvı yağlar ile fırın ürünleri ve unlu mamuller belirleyici olmuştur. Bu gelişmelerle, tüketici fiyatları üzerinde üretici fiyatları kaynaklı baskılar artmıştır.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ağustos 2020	Ağustos 2019	Ağustos 2020	Ağustos 2019
TÜFE	0,86	0,86	11,77	15,01
1. Mallar	0,74	0,75	11,68	15,30
Enerji	1,29	0,34	9,59	7,79
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	-0,08	-0,77	13,51	17,22
İşlenmemiş Gıda	-1,03	-2,32	15,36	11,89
Taze Meyve-Sebze	-0,98	-1,64	18,51	9,28
Diğer İşlenmemiş	-1,06	-2,66	13,63	12,98
İşlenmiş Gıda	0,81	0,61	11,86	22,32
Ekmek ve Tahıllar	1,34	0,69	13,63	24,06
Diğer İşlenmiş	0,52	0,57	10,91	21,40
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	1,11	1,90	11,19	16,79
Temel Mallar	0,35	-0,96	10,02	13,02
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	1,35	-1,42	13,07	9,87
Giyim ve Ayakkabı (*)	-2,19	-1,16	9,13	4,46
Diğer Temel Mallar	0,77	-0,13	7,36	24,35
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,20	19,11	2,44	41,42
Altın	13,72	4,48	64,50	18,69
2. Hizmetler	1,14	1,12	11,83	14,19
Kira	0,89	1,03	8,93	10,16
Lokanta ve Oteller	1,56	0,75	11,80	18,52
Ulaştırma Hizmetleri	0,40	1,20	16,44	11,38
Haberleşme Hizmetleri	0,44	0,22	6,49	5,70
Diğer Hizmetler	1,36	1,70	13,23	16,57
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,78	0,16	11,18	15,05
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,77	0,06	11,03	13,60
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	1,17	0,26	11,98	14,00
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	0,94	-0,38	12,08	13,90

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ağustos 2020		Ağustos 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	0,86	11,77	0,86	15,01
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	22,77	-0,08	13,51	-0,77	17,22
Alkollü İçecekler ve Tütün	6,06	0,20	2,44	19,11	41,42
Giyim ve Ayakkabı	6,96	-2,11	9,22	-1,10	4,70
Konut	14,34	0,95	11,34	2,04	14,02
Ev Eşyası	7,77	1,21	8,90	0,16	20,13
Sağlık	2,80	0,94	14,68	0,48	17,47
Ulaştırma	15,62	1,56	12,69	-1,94	6,72
Haberleşme	3,80	0,53	6,37	0,00	3,57
Eğlence ve Kültür	3,26	1,07	6,61	0,52	15,07
Eğitim	2,58	0,46	8,50	4,26	17,59
Lokanta ve Oteller	8,67	1,56	11,80	0,75	18,52
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,37	5,09	26,99	0,89	20,98

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ağustos 2020		Ağustos 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	2,35	11,53	-0,59	13,45
Madencilik	3,23	4,70	13,26	0,71	14,91
İmalat	89,22	2,97	12,29	-1,01	10,59
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,25	2,86	13,21	-0,75	11,84
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	75,47	2,28	12,54	-0,61	13,63
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,61	-7,29	0,14	4,33	55,83
Su Temini	0,95	0,69	11,33	1,35	-6,19
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		3,78	13,58	-0,89	9,30
Dayanıklı Tüketim Malları		2,99	17,08	0,76	12,28
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,54	12,74	0,60	12,16
Dayanısız Tüketim Malları		0,90	10,17	-0,73	16,83
Sermaye Malı		3,52	18,09	-0,50	11,86
Enerji		-1,91	-1,64	0,37	24,13

Kaynak: TÜİK.